

คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

กรณีเหตุรำคาญ

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลพะเยา

อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑. ความหมายและขอบเขต

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น ๆ ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ” แม้จะเป็นเหตุที่ยังไม่ก่อความเดือดร้อนเพียงแต่อาจก่อให้เกิดและยังไม่มีกรร้องเรียนของผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงก็ตาม เมื่อเจ้าหน้าที่ไปประสบเหตุซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ก็สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้แล้ว สำหรับกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลพะเยา จังหวัดปทุมธานี จะดำเนินการแก้ไขเหตุรำคาญต่อเมื่อได้รับข้อร้องเรียนจากประชาชนที่ประสบเหตุรำคาญเท่านั้น

ความหมายของเหตุรำคาญ ได้แก่

๑.๑ แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบนํ้า ส้วม หรือที่ใส่มูลเถ้า หรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสมสกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นสิ่งที่น่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรคหรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรือเป็นอันตราย

๑.๒ การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเงินสมควร จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึงการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ ต้องขออนุญาตตามหมวด ๗ เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเป็นการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ฝ่าฝืนข้อกำหนดท้องถิ่นที่ออกตามหมวด ๖ หากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามหมวด ๖ หรือหมวด ๗ ดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๙ สั่งให้ปรับปรุงแก้ไขหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องรอให้เป็นเรื่องเหตุรำคาญ

๑.๓ อาคารอันเป็นที่อยู่อาศัยของคนหรือสัตว์ โรงงาน หรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียง จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมอาคารที่พักอาศัย โรงงาน และสถานประกอบการทุกประเภท ทั้งที่เป็นและไม่ใช่กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจะต้องไม่ก่อให้เกิดภาวะดังกล่าว

๑.๔ การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น เสียง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของบุคคล/กลุ่มบุคคล/หน่วยงาน/สถานประกอบการหรือโรงงานก็ตาม

๑.๕ เหตุอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นการเปิดช่องไว้ของกฎหมาย กรณีที่ลักษณะของเหตุรำคาญ ๔ ประการข้างต้น ยังไม่สามารถครอบคลุมปัญหาทั้งหมดได้ก็อาจจะเสนอให้ออกเป็นประกาศกระทรวงเพิ่มเติม โดยอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้

๒. การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

๒.๑ กฎหมายได้รับรองอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๖ ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือ

(ก) ห้ามผู้หนึ่งผู้ใดก่อเหตุรำคาญ รวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ทั้งในที่หรือทางสาธารณะหรือในที่เอกชน

(ข) ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาบรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ

๒.๒ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ กฎหมายตามมาตรา ๒๗ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนี้

(ก) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นต้นเหตุเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร

(ข) ออกคำสั่งให้กระทำการเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยกำหนดวิธีการไว้ในคำสั่งระงับเหตุรำคาญก็ได้

(ค) ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและเหตุรำคาญนั้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าระงับเหตุรำคาญนั้น และจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกก็ได้ โดยผู้ได้รับคำสั่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

๒.๓ ในกรณีมีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชนกฎหมายตามมาตรา ๒๘ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น เช่นเดียวกับกรณีข้อ ๒.๒ ทั้งข้อ (ก) , (ข)

(ค) ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งก็เข้าระงับและจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกก็ได้ และถ้าการนั้นเกิดจากการกระทำหรือการละเลย หรือการผ่อนผันของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย

(ง) กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางได้ จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าได้ระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

ข้อสังเกต

-มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่รับรองอำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้สั่งให้บุคคลใดระงับเหตุรำคาญหรือดูแลปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน ทางน้ำ และอื่น ๆ ในเขตของตนได้แต่ไม่มีสภาพบังคับโดยตรงเพราะไม่มีบทกำหนดโทษไว้ อย่างไรก็ตามเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๕ ได้ฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น

-กรณีเกิดเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะ ต้องเป็นเหตุรำคาญที่อาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ กฎหมายจึงจะให้อำนาจในการเข้าไประงับและจัดการตามความจำเป็นได้แต่กรณีเกิดในสถานที่เอกชน ไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุที่อาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพก็มีอำนาจเข้าไประงับและจัดการในสถานที่เอกชนได้ และถ้าอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ กฎหมายยังให้อำนาจสั่งห้ามใช้อาคาร/สถานที่ได้จนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ

แผนภูมิแสดงการควบคุมของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเรื่องเหตุรำคาญ

